

Legislatieve alabastine

Annemiek Tubbing¹

In zijn artikel in *NJB* 2010, 167, afl. 4, p. 22, spreekt prof. Teunissen zijn afschuw uit over het strafbaar stellen van de zorgplichtbepaling (art. 1.4) in de nieuwe Wet dieren in het bijzonder en andere zorgplichten in de milieuregelgeving in het algemeen. Zijn kwalificatie van dergelijke bepalingen, legislatieve alabastine, is een rake typering. Het zijn vangnetbepalingen voor die gevallen waarin meer concrete verbodsbepalingen niet de 'lading' (de belangen die de wet beoogt

te beschermen) geheel dekken. Met veel van de door Teunissen opgeworpen bezwaren ben ik het eens, maar de praktijk blijkt niet zonder te kunnen. Het is in theorie gemakkelijk om zelfs parallellen te trekken met oorlogsregelgeving (!), maar daarmee doe je de maatschappelijke ontwikkelingen en de verantwoordelijkheid van de rechter ernstig te kort.

Als (voormalig) officier van justitie milieu heb ik veel te maken gehad met art. 13 Wbb, de zorgplichtbepaling

van de Wet bodembescherming, die overigens niet door Teunissen wordt genoemd. Deze (reeds lang bestaande) bepaling is ook strafrechtelijk gesanctioneerd en wordt veelvuldig toegepast. Deze bepaling is ruim (ook dreigende schade van de bodem valt eronder), maar ik heb zelden meegeemaakt dat een verdachte niet wist dat hij fout zat. Ik realiseer mij dat een dergelijk praktisch argument als een vloek in de wereld van de strafrechtgeleerden klinkt en toch breng ik het

NEDERLANDS JURISTENBLAD – 28 05 2010 – AFL. 21 1353

Reactie

naar voren. Vele malen is door advocaten het lex-certaverweer gevoerd, maar – voorzover mij bekend – zelden toegewezen.

De maatschappij ontwikkelt zich in hoog tempo. Normen en waarden veranderen, maar ook de stand van de techniek en de kennis over de gevolgen van handelingen. Regelgeving houdt dat niet bij. Ik ben het geheel met Teunissen eens dat vermindering van regeldruk nooit een doel op zich mag zijn om verbodsbepalingen te vervangen of aan te vullen door zorgplichten, maar als vangnetbepaling zijn ze onmisbaar. Onmisbaar omdat het inderdaad niet mogelijk is om alle situaties te voorzien. Dat hoeft ook niet, want er zijn ook vele situaties denkbaar die (nog) niet gesanctioneerd hoeven te worden. Er zijn evenwel situaties die geen mens

heeft kunnen verzinnen en die toch gebeuren en waarvan de samenleving, vertegenwoordigd door in eerste instantie de officier van justitie en daarna de rechter, vindt dat er iets aan moet gebeuren. De strafrechtprocedure kent voldoende waarborgen om een juist en rechtvaardig oordeel in het concrete geval te geven. Daarom ben ik een groot voorstander van het strafbaar stellen van zorgplichten in de milieuregelgeving, ook van art. 2 Flora- en faunawet (zie mijn publicatie in het *Tijdschrift voor omgevingsrecht*, september 2006, nr. 3, 'Gedragscode zorgvuldig bosbeheer en de strafrechtelijke handhaving van artikel 8-12 Flora- en faunawet'). Bij invoering daarvan kunnen wat mij betreft de gedragscodes geschrapt worden uit het Besluit vrijstelling beschermde dieren- en plantensoorten. Deze gecompli-

ceerde regeling wekt alleen de schijn van rechtszekerheid en draagt niet bij aan de bescherming van beschermde dieren- en plantensoorten.

Alleen bestuursrechtelijke sanctionering van zorgplichtbepalingen is niet voldoende in die gevallen waarin het kwaad is geschied en er niet veel meer gerepareerd kan worden.

Ik roep prof. Teunissen en zijn universitaire collega's op om oog te hebben voor de praktijk en voorstellen te doen, die in zijn/hun ogen (beter) voldoen aan de beginselen van het strafrecht. Een opeenstapeling van verbods- en gebodsbepalingen doet mijns inziens geen recht aan de realiteit van alle dag. •

Auteur

1. Mr. A.M.C.C. Tubbing is thans juridisch adviseur milieu en handhaving.